

Lietuvos ir Islandijos viešosios bibliotekos žengia ta pačia kryptimi

Nuo Lietuvos per pus-trėčio tūkstančio kilometrų nutolusi Islandija, įsikūrusi to paties pavadinimo saloje Šiaurės Atlante, jau seniai mūsų tautiečiams nebėra nežinoma žemė. Daugiau nei prieš tris dešimtmečius, 1991 m. vasario 11 d., Islandija pirmoji iš Vakarų valstybių oficialiai pripažino Lietuvos nepriklausomybę. Per pastarąjį dešimtmetį tik per 300 tūkst. gyventojų turinti valstybė tapo viena mūsų tautiečių, taip pat ir pasvaliečių, ekonominės emigracijos kryptimi.

Sigitas KANIŠAUSKAS

Šis pasakojimas – ne apie lietuvių darbą žuvies perdirbimo fabrikuose, o apie ledo, ugnikalnių ir geizerių šalies kultūrą, tiksliau, vieną iš jos sudedamųjų dalių – bibliotekas. Apie jas mums savo įspūdžiais mielai sutiko pasidalinti Pasvalio Mariaus Katiliškio viešosios bibliotekos direktorė Danguolė Abazoriuvienė, kuri taip pat yra ir šalies savivaldybių viešųjų bibliotekų asociacijos prezidentė. Prieš kurį laiką direktorė Islandijoje lankėsi

Direktorė Danguolė Abazoriuvienė jaukioje Ulfarsardaluro bibliotekos erdvėje.

Tingveliro nacionalinio parko peizažas.

kartu su Panevėžio regiono viešųjų bibliotekų vadovų delegacija. Pažintinę kelionę organizavo Panevėžio apskrities Gabrielės Petkevičaitės-Bitės viešoji biblioteka, įgyvendinama projekto „Erasmus plus“ mobiliųjų vizitų į pažangias Europos bibliotekas programą. Apskrities 14-os bibliotekininkių delegacija Islandiją pasiekė lėktuvo maršrutu Ryga–Reikjavikas. Šešias dienas trukusios viešnagės metu bibliotekininkės gyveno sostinėje. Reikjavikas mūsų pašnekovei padarė modernaus, sparčiai besiplečiančio tipo Šiaurės Europos šalių miesto įvaizdį.

Islandų bibliotekoje matė ir lietuviškų knygų

Penkios vizito dienos buvo skirtos pažinčiai su keturiomis islandų bibliotekomis ir Arni Magnussono Islandijos studijų institutu. Ši prie Švietimo, mokslo ir kultūros ministerijos veikianti mokslo įstaiga pavadinta 17 a. antros pusės – 18 a. pradžios garsaus islandų filologo, istoriko, rankraščių kolekcininko vardu.

Paskutinę vizito dieną Panevėžio krašto bibliotekininkai per pažintinę ekskursiją turėjo galimybę pajusti mums neįprastą Islandijos gamtinių reiškinių didybę.

Per pirmąsias tris viešnagės Islandijoje dienas Panevėžio regiono bibliotekų vadovės aplankė Reikjaviko viešąją biblioteką ir du jos padalinius iš šešių. Taigi, apie 130 tūkst. gyventojų turinčioje Islandijos sostinėje veikia septynios viešosios bibliotekos. Viename iš aplankytų padalinių – Gerdubergo bibliotekoje – laukė maloni staugmena: lentynose pamatė nemažai išrikiuotų lietuviškų knygų. Taip pat sutiko iš Šilalės atvykusią ir valytoja įsidarbinusią tautietę.

Vos prieš 11 mėnesių duris atvėręs Reikjaviko viešosios bibliotekos Ulfarsardaluro padalinys įsikūręs didelėse moderniose erdvėse, kur vietos užtenka pradinei mokyklai su ikimokyklinio ugdymo skyriumi. Tokia kaimynystė pratina mažuosius islandus prie knygų ir padeda ugdyti skaitymo kultūrą. Nors pradinė mokykla turi atskirą vadovėlių ir kitų mokymo priemonių bibliotekėlę, tačiau naudojasi ir viešosios bibliotekos teikiamomis paslaugomis. Šalia bibliotekos yra du atviri geoterminio vandens baseinai, kuriuose už simbolinį mokestį galima maudytis. Vieno baseino vandens temperatūra siekia net 43 laipsnius,

kitame – vanduo kiek vėsesnis. „Iš mūsų grupės tik dvi drašuoless pasiryžo išsimaudyti“, – šyptelėjo D. Abazoriuvienė.

Ulfarsardaluro bibliotekos durys atvertos lankytojams nuo pusės septynių ryto iki dešimtos vakaro. Tačiau kontaktinis skaitytojų aptarnavimas vyksta mums įprastu laiku – nuo dešimtos ryto iki šeštos vakaro. Kitu metu lankytojai apsitarnauja patys. Taigi, vyrauja visiškai pasitikėjimas. „Manau, tokia kryptimi žengs ir mūsų šalies viešosios bibliotekos“, – sakė D. Abazoriuvienė, pripažinusi, kad pirmenybę teikia mišriam aptarnavimo būdai. Net ir moderniausios technologijos bejėgės prieš nuoširdžią šiltą šypseną, kurios reikia tiek lankytojams, tiek bibliotekininkams.

Bibliotekų panašumai ir skirtumai

Lygindama abiejų šalių viešųjų bibliotekų teikiamas paslaugas, direktorė D. Abazoriuvienė sakė, kad jos beveik niekuo nesiskiria. Islandų bibliotekos taip pat aktyviai dalyvauja projektinėje veikloje, įvairaus amžiaus gyventojams, pradedant ikimokyklinukais ir baigiant garbaus amžiaus senjorais, siūlo įvairių veiklų ir paslaugų. Taigi, islandų, kaip ir lietuvių, viešosios bibliotekos tapo daugiafunkčėmis įstaigomis.

Pašnekovė atkreipė dėmesį į bibliotekų finansavimo skirtumus. Pasvalio Mariaus Katiliškio viešoji biblioteka yra Savivaldybės biudžetinė įstaiga, tačiau pinigų naujoms knygoms kasmet skiria Kultūros ministerija. Tuo tarpu Islandijoje vietos valdžia iš savo biudžeto viešosioms bibliotekoms skiria „finansinį krepšelį“, kuriame yra lėšų ir naujoms knygoms. „Lankydamosi Reikjaviko viešosiose bibliotekose įsitikinau, kad jos stengiasi įsigyti visus naujausius Islandijoje pasirodžiusius leidinius. Tai minėjo ir bibliotekų darbuotojai“, – toliau dalinosi įspūdžiais direktorė D. Abazoriuvienė.

Islandų bibliotekos siūlo mums dar neįprastas paslaugas. Reikjaviko viešąjoje bibliotekoje veikia nuomos punktas, kur už fiksuotą mokestį, sudarius sutartį, tam tikram laikui galima išsinuomotuoti, pavyzdžiui, paveikslą. Jei nuomotojas įsitikina, kad paveikslas puošia namo ar buto interjerą, jis menų kūrinių gali nusipirkti.

Dar viena matyta naujovė – vadinamosios daiktotekos, veikiančios paštomato principu. Naudojantis specialia mobiliąja programėle iš daiktotekos už nedidelį mokestį, pavyzdžiui, mėnesiui, galima išsinuomotuoti dulkių siurbli, lygintuvą, siuvimo mašiną, kavos aparatą ar kitą buitįje reikalingą daiktą. Neturintiems elektroninio skaitytojo bilieta šis paslauga kainuoja brangiau.

Kadangi Islandijos salą kartkartėmis supurto žemės drebėjimai,

Panevėžio regiono bibliotekų vadovų delegacija prie Reikjaviko viešosios bibliotekos.

Reikjaviko bibliotekose galima rasti ir lietuviškų knygų.

todėl visose bibliotekose knygų stelažai yra stipriai pritvirtinti. Islandų bibliotekininkai sakė, kad labai mėgsta keisti erdvių paskirtį, nors, pavyzdžiui, knygų lentynų perstumymas reikalauja nemažai pastangų ir laiko. Šį darbą dažniausiai atlieka dailiosios lyties atstovės, nes Islandijos bibliotekose, kaip ir Lietuvos, dirba labai mažai vyrų.

Taip atrodo islandų bibliotekoje pastatytas daiktomatas.

„Labai patiko islandų bibliotekų lankytojų aptarnavimo kultūra, dėmesys jiems ir tai, jog erdvės dažnai keičiamos pagal lankytojų pageidavimus bei poreikius“, – pastebėjo Mariaus Katiliškio viešosios bibliotekos

vadovė D. Abazoriuvienė.

Lankydamosi Arni Magnussono Islandijos studijų institute, Panevėžio regiono bibliotekų vadovai sužinojo apie šios mokslo įstaigos atliekamus islandų kalbos ir literatūros bei kitus tyrimus. Institute sukaupta didelė senovinių rankraščių, leidinių apie Islandiją kolekcija, kurią išvydo ir lietuvių delegacija.

Sustingusi lava, sniegu padengtos kalnų viršūnės, nurudavusi žolė, reti medžių *gojeliai*, šniokšciančios Atlanto vandenyno bangos ir retai kada pro niūrius debesis švytelėjantys saulės spinduliai – tokį Islandijos peizažą Panevėžio apskrities bibliotekų vadovų delegacija pamatė pažintinės ekskursijos metu. Aplankytas Tingveliro nacionalinis parkas, 32 metrų aukščio Gulfosio krioklys, į maždaug 20 metrų aukštį karšto vandens ir garų stulpą iš žemės gelmių išmetantis Strokuro geizeris. Bibliotekų vadovės turėjo galimybę pasigrožėti šiaurės pašvaiste, taip pat matė tolumoje rūkstantį ugnikalnio kraterį.

Jų kolegos islandų bibliotekininkai sakė, kad svečiams pasisekė – per viešnagę, trukusią savaitę, beveik nelijo ir nesidraskė stiprūs vėjai. Baigdama

pokalbį direktorė D. Abazoriuvienė patikino, kad po turiningos pažintinės kelionės Islandija jai tapo dar artimesnė ir mielesnė.

Asmeninio albumo nuotr.